

Маначинська Ю.А.

*к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Manachynska Yuliya

*Chernivtsi Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade and Economics*

Євдощак В.І.

*к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Yevdoshchak Volodymyr

*Chernivtsi Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade and Economics*

Романчук А.І.

*студентка,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Romanchuk Anna

*Chernivtsi Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade and Economics*

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ В КОНТЕКСТІ МСФЗ

BANKING SYSTEM OF UKRAINE: FINANSIAL, ECONOMIC AND ACCOUNTING ASPECTS IN THE CONTEXT OF IFRS

Анотація. У статті проаналізовано сучасний стан банківської системи України, розглянуто її особливості та описана структура. Проведено аналіз діяльності банків, на підставі якого виявлено низку проблем, що стримують позитивні зрушення в банківському секторі економіки. Розроблено шляхи покращення ситуації в кредитуванні шляхом забезпечення банківської діяльності підтримкою держави. Особлива увага відведена системі бухгалтерського обліку в банках та основним новаціям нормативного простору щодо організації облікових процесів в комерційних банках України. Результати дослідження показали, що фінансово-економічне становище банківської системи України слід розглядати в тісному зв'язку із системою організації облікового процесу в банках, оскільки бухгалтерський облік є мо-

вою бізнесу, тому категорія фінансових посередників не є винятком.

Ключові слова: банк, банківська система, банківські операції, кредитні операції, банківський сектор, бухгалтерський облік, актуарний облік, фінансовий результат, облікова ставка.

Постановка проблеми. В умовах поглиблення ринкових перетворень та розширення масштабів банківського обслуговування готівкового та безготівкового обігу грошових коштів, а також з інтеграцією України до міжнародної спільноти, особливого значення набуває ефективне функціонування національної банківської системи та відповідно належний рівень бухгалтерського обліку в банках. Саме раціональна організа-

ція бухгалтерського обліку в банках виступає в умовах сьогодення вагомим чинником об'єктивної оцінки ефективності функціонування банківських установ на фінансових ринках. Всі ці обставини обумовлюють всезростаючу роль засвоєння теоретико-методологічних основ обліку в банках, що стає першочерговою основою для майбутнього розвитку банківської системи.

Нормативно-правові акти в банківській сфері постійно зазнають змін, зокрема з 25 грудня 2017 року набрав чинності новий План рахунків бухгалтерського обліку банків України й Інструкція про його застосування, затверджені постановою Правління НБУ від 11 вересня 2017р. № 89 [2], а з 05 січня 2018 р. набуло чинності нове Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29 грудня 2017 р. № 148 [3], яким визначено низку новацій щодо здійснення підприємством збору готівкової виручки, отриманої від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), для подальшого її здавання до банку з використанням комплексу технічних та програмних засобів, а також передбачено оновлення окремих форм касових документів. Верховна Рада України 05 жовтня 2017 року прийняла Закон України № 2164-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)» [1]. Закон набув чинності з 01 січня 2018 року, та окрім положень про обов'язкову аудиторську перевірку річної фінансової звітності та її оприлюднення на власній веб-сторінці вітчизняними банками, що набрали чинності 01 січня 2019 року, вводиться низка зміни щодо запровадження таксономії фінансової звітності. Ще з 01 січня 2012 р. банки застосовують при складанні фінансової звітності МСФЗ, згідно новацій 2017 року банки підпадають під категорію підприємств, що становлять суспільний інтерес, тому складатимуть і подаватимуть фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі, визначеному Міністерством фінансів України. При цьому, першим звітним періодом, за який банки

будуть подавати фінансову звітність на підставі таксономії в електронній формі, буде 2019 рік.

Отже, однією з основних проблем в Україні, яка потребує вирішення стає формування ефективної банківської системи, з одночасним належним рівнем організації облікового процесу в банках у відповідності до зазначених вище нововведень у вітчизняному законодавстві. На сучасному етапі банки в Україні здійснюють свою діяльність за умов підвищеного ризику функціонування в ринковому середовищі, що у свою чергу ставить всезростаючі вимоги до забезпечення та підтримки фінансової стійкості, раціонального розміщення фінансових ресурсів та оцінки ризиків. Лише досконале та дієве функціонування може сприяти позитивним змінам в економіці, її зростанню та поступовій стабілізації [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування ефективної банківської системи України розглядають у своїх дослідженнях відомі вітчизняні вчені економісти: О.Ю. Жам, Р.Г. Крутін, Г.Т. Карчева, О.О. Шевчук, Ю.В. Колобов, С.М. Лобозинська, А.В. Ставицький. Щодо бухгалтерського обліку в банках, то цим аспектам присвячені праці таких вітчизняних науковців, як Г.І. Башнянина, О.Д. Вовчака, І.А. Волкової, А.М. Герасимовича, А.А. Замули, М.Б. Камінської, А.С. Коновалова, Ю.В. Кудляка, Н.Б. Литвина, Л.В. Чуприна, Д.Є. Філіпської та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак у сучасній науковій літературі недостатньо на теоретичному та прикладному рівні проаналізовано фінансово-економічний стан вітчизняної банківської системи із врахуванням законодавчих новацій на рівні організації облікового процесу в комерційних банках України, що й обумовлює необхідність проведення досліджень в рамках окресленого вектору.

Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану банківської системи України із врахуванням фінансово-економічного та облікового аспектів у контексті Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Банківська система є рушійним механізмом економічних перетворень, оскільки забезпечує

переміщення фінансових ресурсів між окремими країнами, регіонами, галузями економіки та суб'єктами фінансового ринку [4].

Основними джерелами банківського права є: Конституція України; загальні закони; спеціальні закони; укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України; нормативні акти Національного банку України; локальні акти кредитно-фінансових установ; міжнародні правові акти, стандарти; банківські правила та звичаї. Своєю дією нормативно-правові акти у сфері банківського права спрямовують на регулювання відносин, одним з учасників яких обов'язкового виступають банківські установи, що є елементом банківської системи країни [7].

У відповідності до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, надані банками кредити відносяться до категорії фінансових активів, які є одним із видів фінансових інструментів. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [5] є обов'язковим до застосування з 01 січня 2018 року та замінює МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». МСФЗ 9 визначає принципи фінансової звітності щодо фінансових активів і фінансових зобов'язань, які забезпечать надання користувачам фінансової звітності доречної та корисної інформації, необхідної для виконання ними оцінки сум, строків і невизначеності майбутніх грошових потоків суб'єкта господарювання.

У відповідності до глави 3, п. 1.3 «Первісне визнання» МСФЗ 9: Суб'єкт господарювання визнає фінансовий актив або фінансове зобов'язання у своєму звіті про фінансовий стан тоді й лише тоді, коли суб'єкт господарювання стає стороною договірних положень щодо інструмента. Згідно п. 5.1.3, суб'єкт господарювання під час первісного визнання оцінює фінансовий актив або фінансове зобов'язання за його справедливою вартістю плюс або мінус (у випадку фінансового активу або фінансового зобов'язання, що не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток) витрати на операцію, що можуть бути безпосередньо віднесені на придбання або випуск фінансового активу або фінансового зобов'язання [12].

На думку фахівців перехід на МСФЗ 9 [5] позначиться на ставках за кредитами банків через іншу систему оцінки ризиків.

Для забезпечення поступового переходу банків України на МСФЗ 9 НБУ не застосовувало до банків заходів впливу за порушення ними до 30 червня 2018 року (включно) вимог нормативно-правових актів НБУ щодо подання статистичної звітності та нормативів діяльності, якщо такі порушення пов'язані із перекласифікацією і зміною оцінки фінансових інструментів відповідно до МСФЗ 9. Відповідні норми містить Постанова Правління Національного банку від 28 березня 2018 року № 29 «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 12 січня 2018 року № 1».

Основні вимоги щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій банків із фінансовими інструментами в Україні встановлює Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 21 лютого 2018 р. № 14 [4]. Банк здійснює бухгалтерський облік операцій із фінансовими інструментами згідно з внутрішніми операційними процедурами (правилами) та внутрішньою методикою, розробленими з урахуванням вимог цієї Інструкції, законодавства України та Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Бухгалтерський облік операцій із фінансовими інструментами здійснюється згідно з економічною суттю цих операцій за балансовими та позабалансовими рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 вересня 2017 року № 89 [2].

Заборгованість за кредитами, що надаються комерційними банками, обліковується за рахунками першого, другого та дев'ятого класів Плану рахунків. За рахунками першого класу обліковуються міжбанківські кредити надані та депозити розміщені. Загалом, кредитний портфель банку включає:

- строкові депозити, які розміщені в інших банках та сумнівну заборгованість за ними (рахунки № 1510–1512, 1515, 1516, 1517, 1581);

- кредити, які надані іншим банкам, та сумнівну заборгованість за ними (рахунки № 1520 – 1525, 1527, 1582);
- рахунки суб'єктів господарської діяльності за факторинговими операціями та прострочена заборгованість за факторинговими операціями (рахунки № 2030, 2038);
- кошти, що надані суб'єктам господарської діяльності за операціями репо (рахунків № 2010);
- кредити, що надані у формі врахування векселів, та сумнівна заборгованість за ними (рахунки № 2020, 2026, 2029);
- кредити суб'єктам господарської діяльності за внутрішніми торговельними операціями, за експортно-імпортними операціями, в поточну діяльність, в інвестиційну діяльність (рахунки № 2040, 2045, 2047, 2049, 2060, 2063, 2066, 2068, 2071, 2076 – 2079);
- кредити, які надані центральним та місцевим органам державного управління, та сумнівна заборгованість за цими кредитами (рахунки № 2103, 2106, 2108, 2109, 2113, 2116, 2118, 2119);
- сумнівна заборгованість за кредитами, що надані фізичним особам (рахунки № 2290, 2291, 2299);
- гарантії, акцепти та авалі, що надані банкам (рахунки № 9000, 9002, 9003);
- зобов'язання з кредитування, які надані банкам та клієнтам (рахунки № 9110, 9111, 9122, 9129) [2; 6; 10].

Систему побудови бухгалтерського обліку в банках, слід розглядати у невід'ємній єдності із врахуванням стану банківської системи України, виявлення проблем, які перешкоджають її розвитку.

У другому півріччі 2018 року банківський сектор працював без суттєвих внутрішніх чи зовнішніх шоків – банки жваво залучали фондування та кредитували. Банкіри висловлюють готовність кредитувати та очікують підвищення якості кредитного портфеля протягом 2019 року. Сектор вперше після кризи отримує прибуток [5].

Запровадження воєнного стану в десяти областях України не мало значного впливу на роботу банківського сектору: депозити населення та бізнесу не знизилися, банки залишаються ліквідними та безперерійно здійснюють усі платежі. Це свідчить про відновлення довіри клієнтів до банківської системи. Сформований після останньої кризи запас міцності гарантує банкам високу стійкість навіть у несприятливих обставинах [4].

З даних рис. 1 помітно, що станом на 01.01.2019 р. в Україні налічувалося 77 банків. За період з 01.01.2014 р. по 01.01.2019 р. – кількість комерційних банків, які мають банківські ліцензії Національного банку України, в динаміці скоротилася на 103 банки.

Зменшення такої кількості банків пояснюється активними діями НБУ, щодо виве-

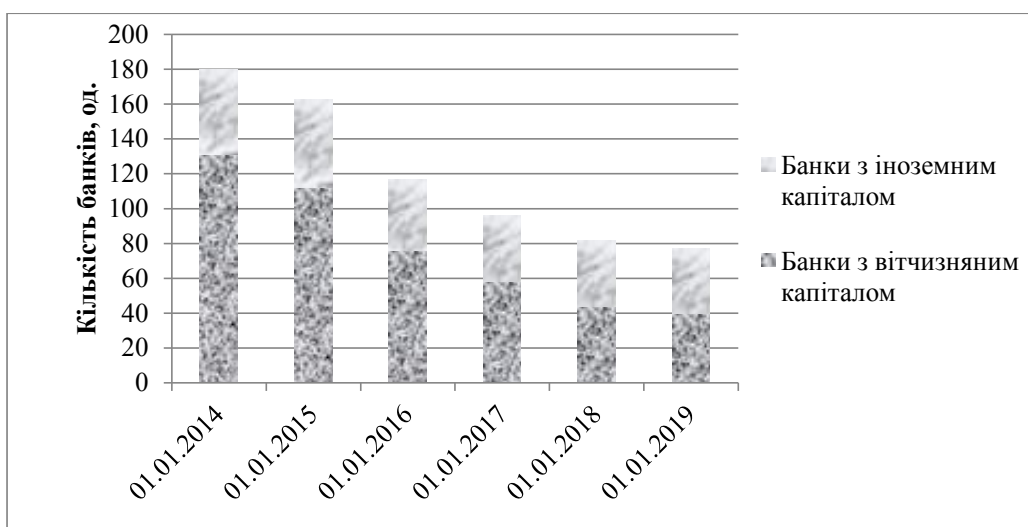

Рис. 1. Динаміка кількості комерційних банків в Україні з 01.01.2014 р. по 01.01.2019 р.

Джерело: побудоване за даними [4]

дення неплатоспроможних банків з ринку, що супроводжується стисненням кредитного потенціалу банківського сектору, погіршення фінансового стану підприємств. Динаміка та структура активів банківської системи України за 2013–2018 роки узагальнена в табл. 1.

Як видно з табл. 1, загальні активи банків за 2018 рік склали 1360764 млн. грн., а в 2014 році їх абсолютна сума становила 1278095 млн. грн. Отже, загальні активи збільшилися на 82669 млн. грн., хоча активи протягом цього періоду не завжди мали тенденцію до збільшення, а навпаки у 2016 році знизилися на 23710 млн. грн. порівняно з 2014 роком. Найбільшу частину активних операцій банків складають кредитні операції – 82,2% (1118618 млн. грн.). З них 919054 млн. грн. кредити, що надані суб'єктам господарювання та 196634 млн. грн. кошти надані фізичним особам. Як би ефективно банк не здійснював свою діяльність, є ризики від яких він не застрахований, наприклад від зростання рівня проблемних кредитів, тому банки змушені створювати

значні резерви за активними операціями. За рік банки здійснили відрахувань на резерви на суму 44809 млн. грн. За період з 2013 по 2018 роки банками в Україні було сформовано резервів на 424,5 млрд. грн. Значно зросла частка активів банків у цінних паперах держави у 2018 році на 342321 млн. грн. порівняно з даними на початок 2014 року.

Пасиви банківської системи України за 2013–2018 роки узагальнено в табл. 2.

З даних табл. 2, можна зробити висновок, що пасиви банків у 2018 році збільшилися на 82669 млн. грн. у порівнянні з базисним 2013 роком. Зареєстрований статутний капітал за цей період зріс на 280293 млн. грн. Зобов'язання банків у 2018 році у порівнянні із 2017 роком зросли на 119618 млн. грн. Як видно, з табл.2 відбулось збільшення обсягу коштів фізичних осіб на 75143 млн. грн., та коштів суб'єктів господарювання на 171218 млн. грн.

Інформацію про фінансові показники банківської системи України за 2013–2018 рр. узагальнено в табл. 3.

Таблиця 1

Динаміка майнового потенціалу банківської системи України за 2013–2018 роки, млн. грн.

№ з/п	Назва показника	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Активи банків	1278095	1316852	1254385	1256299	1333831	1360764
	Загальні активи (не скориговані на резерви за активними операціями)	1408688	1520817	1571411	1590488	1839958	1911093
1	Готівкові кошти та банківські метали	36390	28337	34353	36513	44443	47809
2	Кошти в Національному банку України	47222	27554	27392	40824	37357	35549
3	Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках	78106	99752	129612	121813	96280	86547
4	Кредити надані, з них:	911402	1006358	965093	1005923	1036745	1118618
4.1	кредити, що надані суб'єктам господарювання	698777	802582	785918	847092	864412	919054
4.2	кредити, надані фізичним особам	167773	179040	152371	157385	170774	196634
5	Вкладення в цінні папери	138287	168928	198841	332273	425803	480608
6	Резерви за активними операціями банків (з урахуванням резервів за операціями, які обліковуються на позабалансових рахунках)	131352	204931	321303	484383	511062	555871

Джерело: побудоване за даними [5]

Динаміка пасивів банківської системи України за 2013–2018 рр., млн. грн.

№ з/п	Назва показника	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
II	Пасиви, усього	1278095	1316852	1254385	1256299	1333831	1360764
1.	Капітал	192599	148023	103713	123784	161108	155650
1.1.	з нього: статутний капітал	185239	180150	222170	414668	495377	465532
2.	Зобов'язання банків, з них:	1085496	1168829	1150672	1132515	1172723	1205114
2.1	кошти суб'єктів господарювання	234948	261372	318568	369913	403955	406166
2.2	кошти фізичних осіб	433726	416371	402137	437152	478100	508869

Джерело: побудоване за даними [5]

Фінансові показники банківської системи України за 2013–2018 рр., млн. грн.

№ з/п	Назва показника	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	Доходи	168888	210201	199193	190691	178054	204459
2	Витрати	167452	263167	265793	350078	204545	182734
3	Результат діяльності	1436	-52966	-66600	-159388	-26491	21726
4	Рентабельність активів, %	0,12	-4,07	-5,46	-12,60	-1,93	1,65
5	Рентабельність капіталу, %	0,81	-30,46	-51,91	-116,74	-15,84	14,26

Джерело: побудоване за даними [5]

За даними табл. 3 можна зробити висновок, що у банківській діяльності за цей період був карколомний момент, адже з 2015 по 2018 рік фінансовий результат мав негативне значення. За підсумками роботи банківської системи України у 2017 році фінансовий результат набув найбільшого від'ємного значення – збитки сягнули майже 160 млрд. грн. Після чого ситуація покращується, і вже за 2018 рік прибуток складав майже 22 млрд. грн.

На нашу думку, такий суттєвий від'ємний фінансовий результат діяльності банківського сектору сформувався насамперед за рахунок значного збільшення обсягів відрахувань до резервів на можливі втрати від активних операцій.

Погіршення ринкових очікувань призвело до відпливу депозитів із банківської системи. Внаслідок чого, збільшився обсяг готівки поза банками. У результаті обсяг коррахунків банків у Національному банку України у першому кварталі 2019 року зменшився на 11673 млн. грн. у порівнянні із аналогічним періодом 2014 року (за 2018 рік – 35549 млн. грн., за 2013 рік – 47222 млн. грн.).

Для покращення інвестиційного клімату, збільшення активностей по кредит-

них зобов'язаннях, зменшення процентів за користування кредитами – Національний банк України з березня 2015 року проводить політику до зменшення облікової ставки НБУ, та станом на 01.01.2019р. встановлює ставку 18% [2]. Облікова ставка, яка встановлюється НБУ є одним з головних показників, який характеризує ситуацію, коли присутній низький рівень послуг та висока їх вартість. Чим вища відсоткова ставка, тим дорожче надаються кредити банкам і, відповідно, підприємствам і населенню. Динаміку зміни облікової ставки НБУ зображено у табл. 4.

Облікова ставка НБУ, або ставка рефінансування – це норма відсотка, що стягується Національним банком України при рефінансуванні комерційних банків. Вона є монетарним інструментом, за допомогою якого Національний банк встановлює для суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених та розміщених грошових ресурсів [7].

Як вже зазначалося, у контексті дії Міжнародних стандартів фінансової звітності, перехід на МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» з січня 2018 року позначився на ставках за кредитами банків через іншу систему оцінки ризиків.

Таблиця 4
Динаміка зміни облікової ставки НБУ
за 2014–2019 роки

Період	% річних
1	2
2014	
3 15.04	9,5
3 17.07	12,5
3 13.11	14,0
2015	
3 06.02	19,5
3 04.03	30
3 28.08	27
3 25.09	22
2016	
3 22.04	22
3 27.05	19
3 24.06	16,50
3 29.07	15,50
3 16.09	15,00
3 28.10	14,00
2017	
3 14.04	13,00
3 26.05	12,50
3 27.10	13,50
3 15.12	14,50
2018	
3 26.01	16,00
3 02.03	17,00
3 13.07	17,50
3 07.09	18,00
2019	
01.01.	18,00

Джерело: побудоване за даними [7]

Висновки. Отже, банки безумовно впливають на економіку країни. Розвиток кредитування за I-ий квартал 2019 року в Україні покращується. Головним фактором, що впливає на сучасну кредитну діяльність банків в Україні є політична та соціальна нестабільність, але банки починають з цим боротись, і намагаються не залежати від цих подій. Кількість банків суттєво зменшується, але при цьому на фінансовому ринку залишається все більше платоспроможних установ, таких як і в разі непередбаченої ситуації зможуть розрахуватися зі своїми зобов'язаннями. Тому банки почали створювати значні резерви за активними операціями, адже зростають і проблемні кредити. Звісно, банківській діяльності потрібно розвиватися. Для покращення ситуації в кредитуванні потрібно:

- стабілізувати економічні, політичні, соціальні умови;
- забезпечити підтримкою держави весь банківський сектор економіки;
- заборонити штучне погіршення майнового стану боржника та штучне зменшення вартості майна;
- відновити довіру населення до національної грошової одиниці України;
- впроваджувати новітні банківські технології;
- всебічно сприяти зниженню вартості банківських послуг і впровадженню системи страхування банківських ризиків.

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що фінансово-економічне становище банківської системи України слід розглядати в тісному взаємозв'язку із системою організації та методики облікового процесу в банках, адже облік – це мова бізнесу, відповідно категорія фінансових посередників не є виключенням. Постійні новації в законодавстві чинять суттєвий вплив на побудову системи бухгалтерського обліку банків, як у контексті дії національних, так і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності. Тому постійне тримання руки на пульсі змін сприятиме підвищенню ефективності функціонування вітчизняного банківського сектору на базі комплексного врахування впливу фінансово-економічних та облікових аспектів. Тому особливу увагу, в майбутніх дослідженнях, варто приділити такому виду бухгалтерського обліку, як актуарний, впровадження якого в практичну діяльність банків сприятиме всебічному та комплексному покращенню інвестиційної привабливості банківського сектору, в тому числі щодо залучення необхідного обсягу іноземних інвестицій. Останнє слугуватиме основою майбутніх розвідок в рамках окресленої проблематики дослідження.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 08.05.2019).
2. План рахунків бухгалтерського обліку банків : Постанова Правління Національного банку Укра-

- їни № 89 від 11 вересня 2017 року / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=55228582> (дата звернення: 10.05.2019).
3. З бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 21 лютого 2018 р. № 14. – [Інструкція] / Національний банк України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18> (дата звернення: 07.05.2019).
 4. Про затвердження положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління Національного банку України 29 грудня 2017р. №148 / Національний банк України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (дата звернення: 05.05.2019).
 5. МСФЗ 7. Фінансові інструменти: розкриття інформації : Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, 2012. URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IFRS%2007_ukr_2016.doc.pdf (дата звернення: 07.05.2019).
 6. Демчук Н.І., Пархоменко Ю.В. Сучасний стан банківської системи України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2015. № 3. С. 95–97.
 7. Гошовський Т.Р., Фурдичко Л.Є. Сучасне становище банківської системи в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 11(38). С. 575–578.
 8. Кількість банків в Україні. *Спецпроект LBLV*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/2014> (дата звернення: 05.05.2019).
 9. Національний банк України. URL: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index> (дата звернення: 07.05.2019).
 10. Облік кредитних операцій. *Efleader*. URL: <http://refleader.ru/jgeatyotrjgejge.html> (дата звернення: 20.05.2019).
 11. Облікова ставка Національного банку України *Спецпроект LBLV*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/> (дата звернення: 19.05.2019).
 12. Євдошак В.І., Маначинська Ю.А. Бухгалтерський облік в банках (у контексті МСФЗ) : підручник. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2018. 364 с.
2. Plan of accounts of banks accounting, Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine 11.09.2017 № 89. National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=55228582> (accessed 10 May 2019).
 3. Accounting of operations with financial instruments in Ukrainian banks. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine 21.02.2018 № 14. Instruction. National Bank of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18> (accessed 07 May 2019).
 4. The provision for cash transactions in the national currency in Ukraine. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine 29.12.2017 № 148. National Bank of Ukraine. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (accessed 05 May 2019).
 5. Financial Instruments: Disclosure. Council on International Accounting Standards 01.01.2012 № 929-007. IFRS. Available at: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IFRS%2007_ukr_2016.doc.pdf (accessed 07 May 2019).
 6. Demchuk N.I., Parkhomenko Ju.V. (2015). Suchasnyj stan bankivskojki systemy Ukrajinj [The current state of the banking system of Ukraine]. *Scientific bulletin of Uzhgorod National University. Series "International economic relations and world economy"*, vol. 3, pp. 97–97.
 7. Ghoshevskij T.R., Furdychko L.Je. (2016). Suchasne stanovyshe bankivskojki systemy v Ukrajinj [The current state of the banking system of Ukraine]. *Young Scientist*, vol. 11(38), pp. 575–578.
 8. Special project LBLV (2014). Kiljkistj bankiv v Ukrajinj [Number of banks in Ukraine], Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/2014> (accessed 05 May 2019).
 9. Official website of the National Bank of Ukraine (2019). Nacionaljnij bank Ukrajinj [National Bank of Ukraine], Available at: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index> (accessed 07 May 2019).
 10. Official website of Efleader (2019). Oblik kredytnykh operacij [Accounting for credit operations]. Available at: <http://refleader.ru/jgeatyotrjgejge.html> (accessed 20 May 2019).
 11. Special project LBLV (2019). Oblikova stavka Nacionaljnogho banku Ukrajinj [The discount rate of the National Bank of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/> (accessed 19 May 2019).
 12. Jevdoshhak V.I., Manachynsjka Ju.A. (2018). Bukhghaltersjkyj oblik v bankakh (u konteksti MSFZ) [Accounting in banks (in the context of IFRS)]. Chernivtsi : CHTEY KNTUE. (in Ukrainian)

References:

1. About accounting and financial reporting in Ukraine, Law of Ukraine 16.07.1999. № 996/XIV. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed 8 May 2019).

Аннотация. В статье проанализировано современное состояние банковской системы Украины, рассмотрены ее особенности и описана структура. Проведен анализ деятельности банков, на основании которого выявлен ряд проблем, сдерживающих положительные сдвиги в банковском секторе экономики. Разработаны пути улучшения ситуации в кредитовании путем обеспечения банковской деятельности поддержкой государства. Особое внимание отведено системе бухгалтерского учета в банках и основным новациям нормативного пространства по организации учетных процессов в коммерческих банках Украины. Результаты исследования показали, что финансово-экономическое положение банковской системы Украины следует рассматривать в тесной связи с системой организации учетного процесса в банках, поскольку бухгалтерский учет является языком бизнеса, поэтому категория финансовых посредников не является исключением.

Ключевые слова: банк, банковская система, банковские операции, кредитные операции, банковский сектор, бухгалтерский учет, актуарный учет, финансовый результат, учетная ставка.

Summary. The article analyzes the current state of the banking system of Ukraine, examines its features and describes the structure. An analysis of banks' activity was carried out, on the basis of which a number of problems were identified that hold back the positive changes in the banking sector of the economy. The ways of improvement of the situation in lending by providing of banking activity with support of the state are developed. Particular attention is paid to the accounting system in banks and the major innovations in the regulatory environment regarding the organization of accounting processes in commercial banks in Ukraine. Special attention is paid to the constant innovations in the legislation that have a significant impact on the construction of the accounting system of banks, both in the context of the actions of national and international accounting and reporting standards. The authors prove that the greatest attention should be paid to the actuarial type of accounting. The article substantiates the need for the active introduction of actuarial accounting into the practice of banking institutions. The introduction of actuarial accounting into the practical activities of banks will contribute to an integrated and integrated improvement of the investment attractiveness of the banking sector and the attraction of foreign investment. In the article it is proved that in order to improve the situation in the banking system of Ukraine it is necessary: to stabilize economic, political, social conditions; to provide state support of the whole banking sector of the economy; to prohibit the artificial deterioration of the debtor's property and artificially reduce the value of the property, restore the trust of the population to the national monetary unit of Ukraine; to introduce the newest banking technologies; fully contribute to reducing the cost of banking services and the introduction of a system of insurance of bank risks. In addition, innovative actuarial accounting needs to be integrated into the banking system of Ukraine. The results of the study showed that the financial and economic situation of the banking system of Ukraine should be considered in close connection with the system of organization the accounting process in banks, since accounting is the language of business, therefore the category of financial intermediaries is no exception.

Keywords: bank, banking system, banking operations, credit operations, banking sector, accounting, actuarial accounting, financial result, discount rate.